

*Бухгалтерський облік операцій щодо грошового забезпечення тендерної пропозиції
у формі банківської гарантії у замовника та учасника торгів
(розглянутий загальний план рахунків згідно з Інструкцією № 291 від 30.11.1999 р.)*

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
I. Бухгалтерський облік банківської гарантії в замовника			
Отримано гарантію банку, що учасник тендерних торгів виконає умови тендерної пропозиції	06		7 000,00
а) умови тендерної пропозиції виконані в повному обсязі		06	7 000,00
б) умови тендерної пропозиції не виконані, внаслідок чого банк перерахував компенсацію замовнику	311 715	715 791 06	7 000,00 7 000,00 7 000,00
II. Бухгалтерський облік банківської гарантії в учасника			
Укладено договір з банком щодо забезпечення тендерної пропозиції, кошти перераховані на спеціальний рахунок банку	315	311	7 000,00
а) умови тендерної пропозиції виконані в повному обсязі та грошове забезпечення повернулося на рахунок учасника	311	315	7 000,00
б) умови тендерної пропозиції не виконані, внаслідок чого банк перерахував компенсацію замовнику	948 791	315 948	7 000,00 7 000,00

Отже, у процесі дослідження запропоновано здійснювати облік грошового забезпечення тендерної пропозиції у формі банківської гарантії на субрахунку 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті». Цей рахунок узагальнює інформацію щодо обліку коштів спеціального призначення, у нашому випадку коштів, які гарантують виконання умов тендерної пропозиції.

Крім того, у цьому напрацюванні звернено увагу на кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку щодо банківської гарантії, зокрема розглянутий облік у замовника та учасника торгів. Приділено увагу відображенню банківської гарантії в позабалансовому обліку, що є важливим, оскільки повинно забезпечуватися повнота облікової інформації для подальших управлінських рішень.

Список використаних джерел: 1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 року № 922-VIII. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua>. 2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій від 30.11.1999 року № 291. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua>.

УДК 657

К. В. Лисак, магістрантка

Науковий керівник: **Т. В. Клименко**, канд. екон. наук., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТА МАЛОГО БІЗНЕСУ

Ключові слова: малий бізнес, управлінський облік, бухгалтерський облік, внутрішньогосподарський облік, управлінська звітність.

У сучасних умовах господарювання підприємства малого бізнесу є двигунами економічного зростання країни, оскільки вони забезпечують становлення ринкових відносин і швидко реагують на зміни кон'юнктури ринку. Постійний розвиток ринкових відносин вимагає прийняття вчасних управлінських рішень на базі обліково-аналітичної інформації. Саме тому дослідження особливостей управлінського обліку на підприємствах малого бізнесу є актуальним на сьогодні.

Вагомий внесок у дослідження теоретичних засад обліку та аналізу діяльності суб'єктів малого бізнесу зробили вітчизняні вчені, зокрема, М. Адаменко, І. Васильович, І. Воронцова, Т. Гоголь, Ю. Золотницька, Н. Курган, С. Левицька, Н. Ніпорко, Л. Сук, В. Сопко та інші.

У переважній більшості на малих підприємствах не виокремлюють управлінський облік, а приділяють велику увагу складанню фінансової звітності з метою розрахунку бази оподаткування. Основною причиною недостатнього впровадження управлінського обліку на підприємствах малого бізнесу є недооцінення керівниками переваг, які дає використання системи управлінського обліку над конкурентами.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» внутрішньогосподарський (управлінський) облік являє собою систему збору, обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [6]. За українським законодавством суб'єкти господарювання мають право обирати: чи використовувати управлінський облік у своїй діяльності, чи ні.

Система внутрішнього контролю дозволяє керівництву за допомогою спостережень і перевірок фінансово-господарської діяльності переконаватися, що діяльність підприємства відбувається відповідно до розробленої стратегії розвитку, прийнятої керівництвом, і не суперечить вимогам чинного законодавства [2]. Паралельне функціонування фінансового та управлінського обліку забезпечуватиме керівництво своєчасною, повною, достовірною, оперативною, правдивою інформацією про господарські операції малого підприємства, витрачені ресурси й отримані результати [3]. При формуванні на малому підприємстві системи управлінського обліку необхідно враховувати особливості спрощеної форми ведення обліку.

Своєчасна управлінська звітність відіграє важливу роль для внутрішніх користувачів облікової інформації суб'єкта малого бізнесу в прийнятті обґрунтованих рішень для вирішення важливих завдань.

Зауважимо, що особливістю ведення управлінського обліку на малому підприємстві є те, що управлінські функції виконують не вузькоспеціалізовані служби та фахівці, а обмежена кількість керівників. Тобто в разі, коли керівник не має достатньо знань, щоб оцінити фінансовий стан підприємства та прийняти відповідне управлінське рішення, ніхто інший з персоналу підприємства цього не зможе зробити [4].

До методів управлінського обліку, якими може користуватися мале підприємство, належать:

- елементи методики бухгалтерського обліку (зокрема, застосування рахунків і подвійні записи; інвентаризація та документація; оцінка й калькулювання);
- елементи методики фінансової діагностики підприємства (управлінський облік для моніторингу фінансових показників, експрес-діагностики, комплексної фінансової діагностики);
- елементи методики фінансового аналізу (облік динаміки та структури показників фінансової звітності, фінансових коефіцієнтів);
- елементи методики оцінки беззбитковості діяльності підприємства (управлінський облік доходів, витрат і прибутків, СVP-аналіз);
- застосування економіко-математичних методів [1].

Проаналізувавши умови життєдіяльності малих підприємств, доцільність і можливість впровадження системи управлінського обліку в практику, необхідно визнати, що найскладнішим і найтрудомісткішим є процес розроблення (постановки) системи управлінського обліку малого підприємства. Цей процес необхідно проводити обмірковано, поетапно, з оцінюванням ефективності кожної стадії і ретельним плануванням наступної [5].

Отже, для реалізації ефективної діяльності та підвищення фінансової стабільності суб'єкта малого бізнесу необхідно у своїй обліковій політиці відводити вагоме місце для управлінського обліку як дієвого інструменту прийняття якісних управлінських рішень.

Список використаних джерел: 1. Адаменко М. В., Кулик О. В. Актуальність та напрями впровадження управлінського обліку для малих підприємств. *Ефективна економіка*. 2015. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_5_60. 2. Гоголь Т. А., Маргасова В. Г. Організація управлінського обліку і контролю на підприємствах малого бізнесу. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*. 2018. № 2. С. 401-411. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2018_2_43. 3. Курган Н.В., Кіпренко А. Ю. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на малих підприємствах України. *Управління розвитком*. 2016. № 2. С. 6-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2016_2_3. 4. Левицька С. О., Сич Д. М. Роль управлінського обліку в оптимізації калькулювання собівартості виробництва (на прикладі вітчизняних підприємств малого та середнього бізнесу). *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2015. Вип. 1. С. 226-234. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnugvr_ekon_2015_1_28. 5. Ніпорко Н. І. Формування системи обліку на малому підприємстві: управлінський аспект. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 4. С. 377-384. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rpec_2015_4_54. 6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон від 18.09.2018 № 2545-VIII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.